

Kristofer Ines
Marija Ševcova

KEMBRIDŽOV
UVOD U
POZORIŠNU REŽIJU

Bitef

Kristofer Ines
Marija Ševcova

Kembridžov
UVOD U POZORIŠNU
REŽIJU

Preveli sa engleskog
Željko Maksimović, Ana Štrkalj, Uroš Pajović
i Vesna Sofrenović

Univerzitet umetnosti u Beogradu
Fakultet dramskih umetnosti
Fakultet pedagoških nauka u Jagodini Univerziteta u Kragujevcu
Studio Laboratorija izvođačkih umetnosti
BITEF
Beograd, 2017.

Sadržaj

<i>Reč urednika: Etika i estetika rediteljskog sistema</i>	7
<i>Zahvalnost</i>	13
Uvod	15
Prvo poglavlje – Tradicionalna scenska postavka i evolucija reditelja	20
Klasično grčko pozorište: reditelj kao koreograf	21
Od Grčke do klasičnog Rima	23
Scenska postavka u srednjovekovnoj Evropi	25
Dramaturg-upravnik: renesansa i pozorište ranog sedamnaestog veka	28
Sedamnaesti i osamnaesti vek: prosvetiteljstvo i glumac-upravnik	33
Uvođenje dekora: Filip Žak de Luterburg	38
Henri Irving: glumac-upravnik 19. veka	41
Prelaz ka tradicionalnoj scenskoj postavci	43
Nemačka scena i uloga Intendanta	46
Kritičar kao reditelj: Gotthold Lesing u hamburškom Nacionalnom teatru	48
Drugo poglavlje – Uspon modernog reditelja	53
Majningenovci i uslovi za nastanak naturalizma	53
Uticaj Majningenovaca	56
Teorija naturalizma: Emil Zola	59
Naturalistički reditelj: Andre Antoan i Slobodno pozorište	62
	9

Simbolističko pozorište: poziv za rediteljsku viziju	68
Rihard Wagner: totalni teatar	73
Adolf Apija: rasveta i prostor	76
Gordon Kreg, Adolf Apija i teorija režije	81
Stanislavski i psihološki realizam	83
<i>Galeb</i>	90
Glumiti „telom“	94

Treće poglavlje – Reditelji visoke teatralnosti 98

Vsevolod Mejerholjd: od komedije del arte do biomehanike	98
Teatralnost, stilizacija i groteska	99
Reditelj kao inženjer: konstruktivizam i biomehanika	105
Aleksandar Tairov: estetizovana teatralnost	108
Jevgenij Vahtangov: „svečanost“ i spektakl	113
Revizija Mejerholjda: Valerij Fokin	117
Politika teatralnosti: Arijana Mnuškin	120
„Učitelji“	120
Teatralnost, metafora i „Istok“	123
Režija u kolektivu jednakih	125
Frank Kastorf i Tomas Ostermajer: teatralnost i nasilje	130
Istočnoevropski reditelji: teatralnost kao pobuna	135

Četvrto poglavlje – Reditelji epskog teatra 140

Političko pozorište Ervina Piskatora	141
Politički angažovana režija: Piskatorov <i>Raspućin</i>	144
Film i pozorišna scena	146
Politička režija: Piskatorov pristup	148
Predstava <i>Raspućin</i> : Model epskog teatra	150
Dokumentarno pozorište	151
Epsko pozorište Bertolta Brehta	153
Epsko pozorište i kabare	155
Razvoj epskog stila scenske postavke i režije	157
Režiranje epskog pozorišta: <i>Majka Hrabrost</i>	161
Uticaj epskog pozorišta	165
Hajner Miler i postbrehtovsko epsko pozorište	166
Postmoderna epska režija: Roberto Čuli	169

Peto poglavlje – Totalni teatar: reditelj kao <i>auteur</i>	174
Gordon Kreg i Umetnik pozorišta	175
Maks Rajnhart: „Rediteljska knjiga“	178
Povezivanje rediteljskih metoda: Norman Bel Ged	180
Piter Bruk: kolektivno stvaranje protiv rediteljske vizije	182
Robert Vilson: „Vizuelna knjiga“	190
Rober Lepaž: filmska samorežija	197
Totalno pozorište i režiranje opere: Robert Vilson, Rober Lepaž, Piter Selars	202
Vizuelna stilizacija kao muzički sadržaj: Robert Vilson	203
Filmska i mehanička dekonstrukcija opere: Rober Lepaž	206
Konceptualna politika: Piter Selars	208
Zvuk i prostor: Kristof Martaler	212
Šesto poglavlje – Reditelj pozorišta sa stalnim ansamblom	217
Đorđo Streler, Peter Štajn, Piter Bruk	218
Tri verzije <i>Višnjika</i>	221
Lev Dodin i Anatolij Vasiljev: nastavljanje metoda Stanislavskog	231
Dodin: reditelj-pedagog	232
Laboratorija Vasiljeva	237
Keti Mičel i Deklan Donelan: prilagođavanje ruskih ideala ansambla	242
Sedmo poglavlje – Reditelji, saradnja i improvizacija	252
Teorija i politika improvizacije	252
Fizičko pozorište: Sajmon Makbarni	255
Vuster grupa: medijalizovane improvizacije	259
Paradoks improvizacije: Ježi Grotovski i Euđenio Barba	263
Paradigma Grotovski	264
Euđenio Barba: improvizacija i „dramaturgije“	270
Vlodimjež Stanjevski (Gardence); Ana Zubžicki i Gžegož Bral (Kozja pesma)	276
Muzikalnost	279
Jaroslav Fret (Teatar ZAR): horska saradnja	282

12   *Kembridžov uvod u pozorišnu režiju*

<i>Beleške</i>	288
<i>Odabrana literatura</i>	302
<i>Indeks</i>	310